

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

**ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО
В ЦИФРОВУ ЕРУ:
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР**

МАТЕРІАЛИ IV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

21 червня 2024 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Факультет психології, політології та соціології
Кафедра психології**

*IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ*

**«ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В
ЦИФРОВУ ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»**

21 червня 2024 року

Одеса – 2024

УДК 159.923.2(063)

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Аракелян М.Р.**, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України.

Члени редколегії:

Цільмак О.М. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ульянов В.О. – доктор медичних наук, професор, професор кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Татьянчиков А.О. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лісовенко А.Ф. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов В.А. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали представлені в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за їх зміст.

Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір : матеріали IV міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 червня 2024 року) / за заг. ред. проф. Аракеляна М.Р. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2024. 217 с.

УДК 159.923.2(063)

<i>Карасені О.В.</i> ФОРМУВАННЯ СТІЙКОСТІ ДО СТРЕСУ ТА ПІДТРИМКА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС ВІЙНИ.	81
<i>Качур В.О.</i> ЧАС ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ РЕСУРС ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.	84
<i>Корнута Л.М.</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ.	89
<i>Король О.О.</i> ЕТАПИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В ПСИХОЛОГІЇ.	92
<i>Лелюк А.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.	100
<i>Лісовенко А.Ф., Карасені О.В.</i> ІДЕНТИЧНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ У КІБЕРПРОСТОРІ.	104
<i>Лісовенко А.Ф., Татъянчиков А.О., Короход Я.Д.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ В КІБЕРПРОСТОРІ.	109
<i>Лохматова Д.О.</i> ОСОБИСТІСТЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ТА КРИТИЧНИХ СИТУАЦІЯХ.	114
<i>Маковецька М.О.</i> ОСОБИСТІСТЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ	118
<i>Мамосуєва О.В.</i> ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ РОЛЬОВИХ ОЧІВАНЬ ПАРТНЕРІВ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ.	122
<i>Марківська О.С.</i> ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОБРАЗУ «Я» ЖІНОК В ЗАКОРДОННИХ ТА ВІТЧИЗНЯНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕОРІЯХ.	126
<i>Мілорадова Н.Е.</i> ПОСТТРАВМАТИЧНЕ ЗРОСТАННЯ – ПОШУК СЕНСУ ЖИТТЯ (ТЕХНІКА ІКІГАЙ).	131
<i>Наточій М.Е.</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	135
<i>Онішкевич А.Д.</i> ТЕХНІКИ ВИРАЖЕННЯ ТА ПРОЖИВАННЯ ЕМОЦІЙ І ПОЧУТТІВ.	140
<i>Папінян В.В.</i> ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ПОЧУТТЯ ПРОВИНИ.	147
<i>Піневич І.Д.</i> ВПЛИВ СОЦМЕРЕЖ ТА ІНТЕРНЕТУ НА САМООЦІНКУ ОСОБИСТОСТІ.	150
<i>Рєпнова Т.П., Кирилов В.В.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПОЧУТТЯ ПРОВИНИ У НІМЦІВ ТА УКРАЇНЦІВ.	154
<i>Рєпнова Т.П., Мучичка А.В.</i> ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ УМІННЯ, ЯКІ ДЕТЕРМІНУЮТЬ ПРОФЕСІЙНУ УСПІШНІСТЬ ПСИХОЛОГА.	158
<i>Роспорня Д.С.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ДО КІБЕРСЕРЕДОВИЩА.	161
<i>Самара О.Є.</i> ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ ЕКЗИСТЕНЦІЙНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЛОГОТЕРАПІЇ.	166
<i>Сорочинський О.В.</i> ПСИХОЛОГІЯ ПОДРУЖНЬОЇ ЗРАДИ.	170
<i>Степанюк Я.В., Федонюк С.В., Поручинський А.І., Ульянов В.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ	173
<i>Сухота І.В.</i> ЗВ'ЯЗОК ГЛОБАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ У СУСПІЛЬСТВІ.	178

5. Куликов Л. В. Психогігієна особистості. Питання психологічної стійкості і психопрофілактики : навч. Посіб. СПб., 2004. С. 87–115.

Ключові слова: психологічні особливості, кризові ситуації, екстремальні ситуації, адаптивність людини, психологічна підтримка, надзвичайні ситуації.

Keywords: psychological features, crisis situations, extreme situations, human adaptability, psychological support, emergency situations.

Маковецька Марія Олександрівна

здобувачка групи ПС бак 42

Одеський національний морський університет

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент Кернас А. В.

Одеський національний морський університет

ОСОБИСТІСТЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ: СОЦІАЛЬНО–ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ

Анотація. Стаття розглядає вплив особистості на поведінку людей у екстремальних ситуаціях. Вона обговорює різноманітність реакцій на стрес та важливість розуміння індивідуальних рис особистості для ефективного управління екстремальними умовами [1].

Актуальність дослідження. Зростаюча кількість надзвичайних ситуацій та кризових обставин у сучасному світі вимагає уваги до реакцій та стратегій адаптації особистості в умовах стресу та небезпеки. Актуальність дослідження полягає у необхідності розробки ефективних програм психологічної підтримки та реабілітації, спрямованих на покращення психічного здоров'я та підвищення рівня адаптації людей до кризових ситуацій.

Дослідження впливу особистості на поведінку в екстремальних умовах є вкрай актуальним в контексті сучасного світу, де надзвичайні ситуації та кризові обставини стають все більш поширеними. Розуміння та належне врахування психологічних механізмів, які впливають на реакції особистості в умовах стресу та небезпеки, має ключове значення для розробки ефективних підходів до психологічної підтримки та реабілітації. У цьому контексті, застосування соціально-психологічних підходів стає важливою складовою для розуміння та покращення психічного здоров'я та адаптації людей до стресових ситуацій [1].

Дослідження передбачає аналіз психологічних реакцій та стратегій адаптації особистості у критичних ситуаціях. Використання соціально-психологічних підходів дозволяє краще зрозуміти причини та наслідки поведінкових реакцій людини в умовах стресу та небезпеки. Результати дослідження можуть сприяти розробці програм психологічної підтримки та реабілітації, спрямованих на поліпшення психічного здоров'я та адаптації людей до стресових ситуацій.

Мета роботи. Ця стаття має на меті розглянути роль індивідуальних рис особистості в екстремальних умовах та визначити соціально-психологічні підходи, використовувані для їх вивчення.

Предмет дослідження. Поведінка людини в екстремальних умовах та її зв'язок з особистісними характеристиками.

Об'єкт дослідження. Вплив стресу на поведінку та здібності людини в екстремальних умовах.

В екстремальних умовах особистість перебуває під впливом надзвичайних обставин, що створює унікальну ситуацію для спостережень та досліджень. Катастрофи, війни та інші лиха можуть спричинити непередбачувані зміни у поведінці та психічному стані людей [3].

Доведено, що індивідуальні риси особистості відіграють вирішальну роль у поведінці людей в екстремальних умовах. Одним із ключових факторів є вплив стресу на поведінку та здібності людини, який, як правило, дуже різноманітний. Наприклад, деякі люди, здається, процвітають у ситуаціях високого тиску, таких

як під час іспитів, змагань або обставин, що загрожують життю [2]. Ці люди, здавалося б, більш ефективні та результативні, коли діють під впливом інтенсивного емоційного стресу.

Однак інші легко деморалізуються такими ситуаціями, що може негативно вплинути на їх поведінку та загальну продуктивність. Тому важливо зрозуміти, як різні риси особистості взаємодіють з екстремальними умовами, оскільки ці знання можуть допомогти людям краще підготуватися до таких ситуацій. Знаючи, як вони реагують на стрес, люди можуть вжити заходів, щоб керувати своїми реакціями та оптимізувати свою ефективність у екстремальних умовах [2].

Розуміння реакцій особистості на такі умови відкриває нові перспективи для розвитку психологічної підтримки та стратегій відновлення. У цьому контексті, необхідно досліджувати, як екстремальне середовище впливає на формування особистості та взаємодію зі своєю оточуючою дійсністю.

1. Вплив екстремальних умов на формування особистості: Екстремальні умови можуть сприяти формуванню та розвитку певних аспектів особистості. Наприклад, досвід екстремальних ситуацій може змінити цінності, переконання та життєві погляди людини, що впливає на подальший розвиток її особистості [3].

2. Роль соціального середовища у вирішенні екстремальних ситуацій: Соціальна підтримка та взаємодія з оточуючими може впливати на здатність людини подолати екстремальні умови. Наявність родини, друзів або професійних психологів може стати важливим фактором у підтримці психічного здоров'я та адаптації до стресових ситуацій [4].

3. Формування нових стратегій та навичок управління стресом: Екстремальні умови стимулюють людину розвивати нові стратегії управління стресом та вирішення проблем. Ці стратегії можуть стати корисними у подальшому житті та розвитку особистості, допомагаючи зберегти психологічну стійкість у різних ситуаціях.

4. Психологічний розвиток після стресових ситуацій: Деякі люди після

переживання екстремальних умов можуть виявити явище посттравматичного зросту, що вказує на позитивний психологічний розвиток після негативного досвіду. Це може включати зміцнення рис особистості, розширення світогляду та підвищення самопізнання [4].

5. Роль індивідуальних ресурсів у подоланні стресу: Кожна людина має власні ресурси, які можуть бути використані для подолання стресу та ефективної адаптації до екстремальних умов. Розвиток цих ресурсів, таких як самопізнання, емоційна інтелігенція та внутрішня міцність, може стати ключовим фактором у впорядкуванні зі стресом та подоланні негативних наслідків екстремальних ситуацій.

Висновки. Дослідження впливу особистості в екстремальних умовах виявляється надзвичайно важливим для розуміння, як люди реагують на стресові та кризові ситуації, і як ці умови впливають на їхні психологічні характеристики та поведінку. Результати таких досліджень дозволяють розробляти ефективні стратегії психологічної підтримки, реабілітації та ресурсного відновлення для тих, хто переживає екстремальні умови [5].

Особливу увагу слід звернути на важливість ролі соціального середовища та підтримки у збереженні психологічного благополуччя та адаптації. Дослідження показують, що наявність підтримки з боку родини, друзів, колег або професійних психологів може значно зменшити негативний вплив екстремальних умов на особистість та допомогти в подоланні стресу.

Крім того, вивчення реакції особистості на екстремальні умови дозволяє розкрити потенціал для посттравматичного зросту та психологічного розвитку навіть у найскладніших обставинах. Однак, для повного розуміння цих процесів та розробки ефективних підходів до управління стресом, необхідно проводити подальші дослідження у цій області [5]. Тільки завдяки цьому ми зможемо краще розуміти природу особистості та її взаємодії з екстремальними умовами, а також розробляти більш точні та ефективні підходи до підтримки та реабілітації людей, які пережили екстремальні ситуації.

Список використаних джерел

1. Станішевська, В. (2022). Вплив екстремальних умов діяльності на психічну стійкість особистості. Вісник Національного університету оборони України. URL: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/254783>
2. Атаманчук, П.С. (2011). Основи охорони праці. URL: <https://studies.in.ua/bjd-atamachuk>
3. Психологія і педагогіка. (2013). Сластьонін, В. А. URL: https://stud.com.ua/5402/psihologiya/psihologiya_i_pedagogika
4. Особистість в екстремальних умовах. (2021). Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції. URL: [sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/9285/1/Збірник 2021.pdf](http://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/9285/1/Збірник%202021.pdf)
5. Зливков, В.Л., Лукомська, С.О., Федан, О.В. (2016). Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/77241343.pdf>

Ключові слова: екстремальні обставини, особистісний розвиток, психічний стан.

Key words: extreme circumstances, personal development, mental state.

Мамосуєва Олена Володимирівна

здобувачка другого (магістерського) рівня

КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Науковий керівник: доктор філософії Пилявець Н.І.

ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ РОЛЬОВИХ ОЧІКУВАНЬ ПАРТНЕРІВ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Сьогодні інститут шлюбу та сім'ї зазнає значних змін. Виникають нові сімейні форми, перерозподіляються ролі та функції членів сім'ї, змінюються